

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Departament Ubezpieczeń Społecznych

DUS-II.055.37.2025.CG

Warszawa, dnia 2025-09-26

Dotyczy: ujednolicenia wysokości rent z tytułu niezdolności do pracy

Szanowna Pani,

działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870), w związku z petycją z dnia 27 czerwca br. w sprawie ujednolicenia wysokości rent z tytułu niezdolności do pracy, Departament Ubezpieczeń Społecznych uprzejmie przedstawia, co następuje.

Zgodnie z art. 62 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹, wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy jest – co do zasady – ustalana podobnie, jak wysokość emerytury wg starej formuły (w więc na korzystnych zasadach²).

Renta składa się z dwóch części:

- a) socjalnej – jednakowej dla wszystkich uprawnionych (wynoszącej 24% kwoty bazowej, które została uregulowana w art. 19 ustawy emerytalnej), oraz
- b) części drugiej – która jest zindywidualizowana dla każdego ubezpieczonego, i zależna od posiadanych lat składkowych (pomnożonych przez wskaźnik 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok tych okresów), okresów nieskładkowych i ewentualnie dopełniających (przemnażanych wskaźnikiem 0,7% podstawy wymiaru).

Podstawą wymiaru renty są dochody, które stanowią podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z określonego okresu ubezpieczenia. Podstawę tę ustala się wg tożsamyh zasad, jakie obowiązują przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury, przyznawanej na staryh zasadach, (a więc na bardziej korzystnych zasadach - art. 15–23 ustawy emerytalnej). Ustawodawca przewidział jednak pewną odrębność, dotyczącą

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1631, z późn. zm., dalej powoływanej jako „ustawa emerytalna”.

² Obowiązujących dla osób urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r. (zob. art. 53 ustawy emerytalnej).

osób, u których niezdolność do pracy powstała w młodym wieku, tj. przed ukończeniem 30. roku życia, i które w związku z tym nie są w stanie wykazać długiego okresu zatrudnienia (ubezpieczenia), koniecznego do ustalenia podstawy wymiaru na zasadach ogólnych (art. 17 ustawy emerytalnej). Podstawę wymiaru renty ww. osób stanowi wynagrodzenie (dochód) z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 art. 17 ustawy emerytalnej.

Wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy zależy także od stopnia niezdolności do pracy. Renta z tytułu częściowej niezdolności do pracy stanowi 75% renty dla osoby całkowicie niezdolnej do pracy (art. 62. ust 2 ustawy emerytalnej).

W opinii Departamentu, ww. regulacje dotyczące ustalania wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy, są prawidłowe. Podkreślić bowiem należy, że opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne uprawnia do świadczeń pieniężnych na wypadek zaistnienia określonych zdarzeń (ryzyk) ubezpieczeniowych, uniemożliwiających lub ograniczających dalsze utrzymywanie się z pracy zarobkowej. Ubezpieczenie rentowe ma zapewnić pracownikowi ochronę w wypadkach losowej utraty środków do życia (w związku z chorobą powodującą niezdolność do pracy) zdobywanych własną pracą. Dlatego konieczny jest ścisły związek między prawem do renty a pozostawaniem w ubezpieczeniu w zasadzie do chwili wystąpienia niezdolności do pracy.

W związku z powyższym, opisaną w petycji zmianę regulacji dotyczącą ustalania wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy, zmierzającą do ujednolicenia wysokości rent z tytułu niezdolności do pracy - *„poprzez wprowadzenie jednolitej stawki renty z tytułu niezdolności do pracy, uzależnionej wyłącznie od stopnia niepełnosprawności, z pominięciem dotychczasowej podstawy wymiaru wynagrodzenia”*, - należy uznać za nieuzasadnioną.

Przy powyższym należy również podnieść, że powszechny system emerytalny, opiera się na zasadzie ekwiwalentności odprowadzonych składek i należnego świadczenia. Emerytury i renty wypłacane z systemu powszechnego mają charakter indywidualny, a ich wysokość jest ustalana na podstawie wkładu wniesionego w postaci składek. Im bardziej ubezpieczony partycypował w tworzeniu dochodów Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w tym większym stopniu ma on prawo z nich korzystać w postaci emerytury lub renty.

W nowym systemie emerytalnym, określonym przepisami ustawy emerytalnej, źródłem finansowania świadczeń emerytalno-rentowych jest fundusz tworzony ze składek

pracowników i pracodawców. Rozwiązanie to przesądza o tym, że wysokość emerytury i renty wynika z podejmowanych przez ubezpieczonego działań w okresie życia zawodowego. Z systemu tego usunięto większość elementów nieubezpieczeniowych i socjalnych (pozostawiając je jednak, jak wskazano powyżej, w rencie), tak aby powiązać wysokość przyszłego świadczenia z sumą składek odprowadzanych od przychodów ubezpieczonego w całym okresie jego aktywności zawodowej.

Zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

Z wyrazami szacunku

Sebastian Kamiński
Zastępca Dyrektora
Departamentu Ubezpieczeń Społecznych
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/